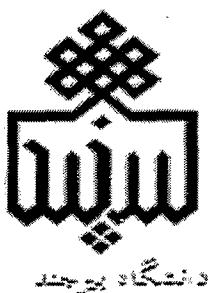

لَهُ مَنْ يَرِيدُ

فَاللهُ أَكْبَرُ

پایان نامه کارشناسی ارشد شیمی فیزیک

عنوان :

مدل سازی ترمودینامیکی انرژی آزاد در نانوکلاستر DNA با دندرونایز پلیمر

استاد راهنمای:

دکتر علی نیک اختر

استاد مشاور:

دکتر حیدر رئیسی

A detailed black and white line drawing of the male genitalia of Eupithecia cypriata. It features a central aedeagus with a distinct apical hook and two symmetrical uncus structures on either side.

نگارش:

سیمین یزدی نژاد

النحو و مهاراته

۱۳۸۷ زمستان

١٣٨٢

به نام خدا

دانشگاه بیر جند
مدیریت تحصیلات تکمیلی

فرم شماره ۵

تاریخ: .....
شماره: .....
پیوست: .....

صور تجلیسه دفاع از پایان نامه تحصیلی دوره کارشناسی ارشد

با تاییدات خداوند متعال جلسه دفاع از پایان نامه تحصیلی کارشناسی ارشد خانم سیمین بزدی نژاد

به شماره دانشجویی: ۸۰۲۳۱۰۹۰۱۷ رشته: شیمی گرایش: شیمی فیزیک دانشکده: علوم دانشگاه بیر جند

تحت عنوان:

”مدل سازی ترمودینامیکی انرژی آزاد در نانوکلاستر DNA با دندرونایز پلیمر“

به ارزش: ۸ واحد در ساعت: ۱۱ روز: دوشنبه مورخ: ۸۷/۱۰/۴۰

با حضور اعضای محترم جلسه دفاع و نماینده تحصیلات تکمیلی به شرح ذیل تشکیل گردید:

امضاء	رتبه علمی	نام و نام خانوادگی	سهمت
.....	استاد یار	آقای دکتر علی نیک اختو	استاد راهنما
.....	استاد یار	آقای دکتر حیدر ویسی	استاد مشاور
.....	استاد یار	آقای دکтор حسین فرسی	داور اول
.....	دانشیار	آقای دکتر ابراهیم قیامتی بزدی	داور دوم
.....	عربی	آقای مهندس احمد حاجی زاده	نماینده تحصیلات تکمیلی

نتیجه ارزیابی به شرح زیر مورد تایید قرار گرفت:

قبول (با درجه: $\frac{1}{2}$) و امتیاز: $\frac{1}{2}$ مردود دفاع مجدد

-۱- عالی (۱۸-۲۰) -۲- بسیار خوب (۱۷/۹۹) -۳- خوب (۱۵/۹۹-۱۶) -۴- قابل قبول (۱۳.۹۹-۱۲)

کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه برداری، اقتباس و...

از پایان نامه کارشناسی ارشد برای دانشگاه بیرون گذاشت.

نقل مطالب با ذکر مأخذ بلا منع است.

تقدیم به دستان پرتوان و نگاه همیشه نگران مادرم

تقدیم به پدر عزیزم: از پای نشست تا پای گیرم. سپید موی گشت تا سپید روی گردم.

تقدیم به برادران مهربانم: کاوه، علی و سیامک. سه پشتیبان بزرگ زندگیم که

تمام سختی راه با وجود آنان آسان شد.

تقدیم به بهترین دوستانم: آقایان حامد مالکی، شهرام برومندپور، امیر بربخوردار و

خانم ها فرزانه سادات قالیبافان، الهه سادات حسینی، شبنم تیمورتاش و حمیده غیاثی. دوستانی

که در هیچ لحظه ای تنها نگذاشتند و حضور گرمانش همواره همراه من بود

به نام تنها یگانه خلقت

سپاس و ستایش خدای قادر و متعال را که توفیق گام نهادن در جهت علم را برابر این بنده ناچیز خود عنایت

فرمود. برخور لازم می داشم تا از عزیزانی که در این راه مرا یاری نموده اند قدردانی نمایم.

امیدوارم که توانایی پاس داشتن حرمت استادی که علم ویزرنگواری را در محضرش آموختم داشته باشم.

از این رو صمیمانه ترین و خالصانه ترین سپاس خود را تقدیم استاد راهنمای گرانقدرم جناب آقای دکتر

نیک اختر می نمایم. بدھی است که تهیه و تدوین این پایان نامه بدون کمک و راهنمایی ارزنده ایشان امکان

پذیر نبود و باعث افتخار من است که به عنوان یکی از اولین دانشجویان کارشناسی ارشد ایشان فارغ التحصیل

شوم.

از جناب آقای دکتر رئیسی به خاطر مشایعت به عنوان استاد مشاور کمال تشکر را دارم.

از جناب آقای دکتر قیامتی و جناب آقای دکتر فرسی که زحمت مطالعه پایان نامه و شرکت در جلسه دفاع

اینجانب را برعهده داشتند نیز سپاسگزارم. همچنین از جناب آقای دکتر حاجی آبادی نماینده محترم تحصیلات

تکمیلی که زحمت حضور در جلسه دفاع اینجانب را کشیدند نیز متشرکم.

چکیده

یکی از روش های انتقال ژن، استفاده از معرف های شیمیایی می باشد که DNA در مجاورت آنها که عموماً پلیمرهای کاتیونی هستند متراکم می شود.^۱ با پیچش DNA به دور دندرونایز پلیمر و یا دندریمرها نانوذراتی تشکیل می شود که از آنها جهت انتقال DNA به درون سلول های زنده استفاده می شود. جاذبه میان بارهای مثبت و منفی عامل اصلی تشکیل این نانو کلاستر است. در فرآیند انتقال ژن، پتانسیل الکترواستاتیک و انرژی آزاد الکترواستاتیک به وجود آمده در اطراف نانو کلاستر حائز اهمیت زیادی می باشد. جهت محاسبه انرژی های آزاد و پتانسیل، ما نیاز به تعیین جایگاه بارهای موجود در روی نانو کلاستر و حل معادله غیر خطی پوآسن-بولتزمن داریم.

در این تحقیق مدل ارائه شده برای بررسی خصوصیات الکترواستاتیک سیستم اصلاح شده است. جایگاه بارهای منفی موجود در روی DNA در این نانو کلاستر به وسیله مختصات طول قوس تعیین شد. همچنین جایگاه بارهای مثبت موجود در روی نانو کلاستر با استفاده از مینیمم کردن نیروی دافعه بین بارهای مثبت تخمین زده شد. ما با این تصحیحات پتانسیل الکترواستاتیک اطراف بیست نانو کلاستر با پاهای پیچ متفاوت را با استفاده از حل معادله غیر خطی پوآسن-بولتزمن محاسبه کردیم.

در نهایت انرژی های آزاد الکترواستاتیک این سیستم را به کمک پتانسیل الکترواستاتیک محاسبه نمودیم. همچنین انرژی آزاد فرآیند تشکیل نانو کلاستر را به کمک یک سیکل ترمودینامیکی به دست آوردیم. با بررسی اثر شرایط فیزیکی بر روی انرژی های آزاد نتیجه گرفته شد که افزایش قدرت یونی و افزایش دما باعث کاهش انرژی های آزاد سیستم و انرژی آزاد تشکیل نانو کلاستر در محلول های نمک ۱:۱ می شود.

کلمات کلیدی: DNA، ژن درمانی، دندرونایز پلیمر، نانو کلاستر، بار

فهرست مطالب

فصل اول: ارتباط نانوتکنولوژی و ژن درمانی

عنوان	صفحه
۱-۱ مقدمه ۲	۲
۲-۱ تاریخچه نانوتکنولوژی ۲	۲
۳-۱ نانوتکنولوژی چیست ۴	۴
۴-۱ بیوتکنولوژی چیست ۶	۶
۵-۱ بیونانوتکنولوژی و کاربردهای آن ۸	۸
۶-۱ محصولات و زمینه های فعالیت بیونانوتکنولوژی ۱۰	۱۰
۷-۱ نانوبیوتکنولوژی و رابطه آن با بیونانوتکنولوژی ۱۱	۱۱
۸-۱ مقدمه ای بر ژن درمانی ۱۳	۱۳
۹-۱ مفهوم و فواید ژن درمانی ۱۴	۱۴
۱۰-۱ اهمیت ژن درمانی ۱۵	۱۵
۱۱-۱ تاثیر ژن درمانی در داروسازی ۱۵	۱۵

۱۶.....	وضعیت ژن درمانی در آینده.....	۱۲-۱
۱۷.....	شیمی درمانی	۱۳-۱
۱۷.....	چیست DNA	۱۴-۱
۲۱.....	انتقال DNA اصلاح شده به درون هسته سلول	۱۵-۱

فصل دوم: دندانیمراه

۲۲.....	مقدمه.....	۲-۱
۲۳.....	دندانیمراه.....	۲-۲
۲۴.....	اجزاء تشکیل دهنده دندانیمراه.....	۳-۲
۲۶.....	سنتر دندانیمراه.....	۴-۲
۲۷.....	خصوصیات هسته در دندانیمراه.....	۵-۲
۲۷.....	Starburst dendrimers	۶-۲
۳۰.....	ایجاد ساختار دندانیمراه با استفاده از مدل ریاضیاتی.....	۷-۲
۳۱.....	تأثیر هسته و تعداد اتصالات شاخه ها بر روی ساختار دندانیمراه	۸-۲
۳۲.....	علل ایجاد نقص در ساختار دندانیمراه.....	۹-۲
۳۳.....	روندهای تغییرات سلول های شاخه دار از هسته به سمت محیط.....	۱۰-۲
۳۳	کاربردهای دندانیمراه.....	۱۱-۲
۳۴.....	دندرونایز پلیمر.....	۱۲-۲

فصل سوم: انرژی های آزاد

۳۷.....	مقدمه	۱-۳
۳۷.....	انواع انرژی آزاد در ساختار نانوکلاستر	۲-۳
۳۸.....	خواص الکترواستاتیک محلول پلی الکتریک	۳-۳
۳۹.....	معادله پوآسن-بولتزمن	۴-۳
۴۱.....	انرژی آزاد الکترواستاتیک	۵-۳
۴۳.....	حل غیرخطی معادله پوآسن-بولتزمن	۶-۳
۴۵.....	خواص الاستیکی	۷-۳
۴۷.....	انرژی آزاد الاستیکی	۸-۳
۵۰.....	انرژی آزاد تشکیل نانوکلاستر	۹-۳
۵۱.....	تعیین جایگاه بارهای موجود در روی DNA	۱۰-۳
۵۲.....	تعیین جایگاه بارهای موجود در روی دندرونایز پلیمر	۱۱-۳
۵۶.....	نحوه پیچش DNA به دور دندرونایز پلیمر	۱۲-۳

فصل چهارم: بحث و نتیجه گیری

۵۸.....	مقدمه	۱-۴
۵۸.....	روش محاسبه	۲-۴
۶۱.....	پتانسیل الکترواستاتیک	۳-۴
۶۲.....	انرژی های آزاد	۴-۴

۶۵.....	انرژی آزاد الاستیک	۵-۴
۶۷.....	اثر تصحیح بار بر انرژی آزاد مواد اولیه	۶-۴
۷۰.....	مقایسه مدل تصحیح شده با مدل اولیه	۷-۴
۷۲.....	تاثیر ساختاری و محیطی بر انرژی آزاد	۸-۴
۷۷.....	بحث و نتیجه گیری	۹-۴
۷۷.....	کارهای آینده	۹-۴

فهرست شکل ها

صفحه	عنوان
------	-------

فصل اول

۲۰.....	شکل ۱-۱ نمایش اتصالات دوتایی مارپیچ DNA
۲۰.....	شکل ۲-۱ نمایش ساختاری آدنین با تیمین و گوانین با سیتوزین

فصل دوم

۲۵.....	شکل ۱-۲ نمایش دو بعدی Terminal groups و Branch cells
۲۵.....	شکل ۲-۲ نمایش نحوه تغییر شکل دندانهای دندانهای از حالت بیضی به کره
۲۶.....	شکل ۳-۲ نمایش دو روش جهت سنتز دندانهای دندانهای
۲۸.....	شکل ۴-۲ مراحل رشد یک دندانهای دندانهای از نسل ۰ تا نسل ۷
۲۹.....	شکل ۵-۲ نمایش ازدحام فضایی ایجاد شده در دندانهای دندانهای
۳۰.....	شکل ۶-۲ نمایش نحوه ایجاد دندانهای دندانهای با استفاده از مدل ریاضیاتی

شکل ۷-۲ نمایش ساختار دندریمرهای ناقص و کامل ۳۲

شکل ۸-۲ نمایش ساختاری یک دندرونایزپلیمر ۳۵

فصل سوم

شکل ۱-۳ نمایش نحوه تقسیم فضا به مکعب های هم اندازه کوچک ۴۳

شکل ۲-۳ نمایش طول بردارهای کارتزین نانوکلاستر و مکان قرارگیری DNA ۴۷

شکل ۳-۳ روش محاسبه انرژی آزاد تشکیل نانوکلاستر ۵۰

فصل چهارم

شکل ۴-۱ نمایش نحوه پیچش DNA حاوی بارهای واحد تصحیح شده منفی به دور دندرونایزپلیمر ۵۹

شکل ۴-۲ نمایشی نحوه قرارگیری DNA در اطراف دندرونایزپلیمر ارنمای بالا ۵۹

شکل ۴-۳ نمایشی از پتانسیل الکترواستاتیک برای یک برش افقی در مرکز نانوکلاستر حاوی بار تصحیح

شده ۶۱

شکل ۴-۴ نمایشی از پتانسیل الکترواستاتیک برای یک برش افقی در مرکز نانوکلاستری حاوی بار

تصحیح

نشده ۶۲

فهرست نمودارها

صفحه	فهرست
۵۳	شکل ۴-۳ نحوه تغییرات f_0 نسبت به تعداد سیکل ها.
۵۴	شکل ۴-۵ نحوه تغییرات f نسبت به بارهای موجود در روی دندرونایز پلیمر در سیکل ۱۰.
۵۴	شکل ۴-۶ نحوه تغییرات f نسبت به بارهای موجود در روی دندرونایز پلیمر در سیکل ۱۸۰.
۵۵	شکل ۴-۷ نحوه تغییرات f نسبت به بارهای موجود در روی دندرونایز پلیمر در سیکل ۹۹۹.
۶۳	شکل ۴-۵ نحوه تغییرات انرژی آزاد بخش پیچیده شده نانو کلاستر بر حسب پای پیچ.
۶۴	شکل ۴-۶ نحوه تغییرات انرژی آزاد بخش آزاد نانو کلاستر.
۶۵	شکل ۴-۷ انواع انرژی های آزاد نانو کلاستر.
۶۶	شکل ۴-۸ نمایش نحوه تغییرات انرژی آزاد خمی نسبت به پای پیچ.
۶۷	شکل ۴-۹ نمایش نحوه تغییرات انرژی آزاد پیچشی نسبت به پای پیچ.
۶۷	شکل ۴-۱۰-۱ نمودار تغییرات انرژی آزاد الکترواستاتیک نسبت به پای پیچ برای DNA با بار تصحیح نشده.
۶۸	شکل ۴-۱۰-۲ نمودار تغییرات انرژی آزاد الکترواستاتیک نسبت به پای پیچ برای DNA با بار تصحیح شده.
۶۹	شکل ۴-۱۱ نمودار تغییرات f_0 نسبت به تعداد سیکل ها.
۶۹	شکل ۴-۱۲ نمودار تغییرات ΔG_{el} نسبت به تعداد سیکل ها.
۷۰	شکل ۴-۱۳ نمایش ΔG_{el} و ΔG_{ef} تصحیح شده و تصحیح نشده.
۷۱	شکل ۴-۱۴ نمایش نحوه تغییرات ΔG_{out} تصحیح شده و تصحیح نشده نسبت به پای پیچ.

شکل ۱۴-۴ نمایش نحوه تغییرات ΔG_{solv} تصحیح شده و تصحیح نشده نسبت به پای پیج..... ۷۱

شکل ۱۶-۴ اثر قدرت یونی بر انرژی آزاد الکترواستاتیک DNA و دندرونایز پلیمر..... ۷۲

شکل ۱۷-۴ اثر غلظت بر انرژی آزاد کل..... ۷۳

شکل ۱۸-۴ اثر غلظت بر انرژی آزاد الکترواستاتیک ۷۴

شکل ۱۹-۴ اثر غلظت بر انرژی آزاد تشکیل نانو کلاستر..... ۷۴

شکل ۲۰-۴ تاثیر دما بر انرژی آزاد کل نانو کلاستر..... ۷۵

شکل ۲۱-۴ اثر دما بر انرژی آزاد تشکیل نانو کلاستر..... ۷۶

فصل اول

ارتباط یونانو تکنولوژی

و ژن درمانی

۱-۱ مقدمه :

همان طور که می دانیم بیماری های ژنتیکی از جمله بیماری های مطرح در جوامع انسانی می باشند.

متاسفانه امکان انتقال بیماری های ژنتیکی از والدین به فرزندان وجود دارد و تاکنون راه موثر و قاطعی که با

آن بتوان بیماران ژنتیکی را درمان و یا از انتقال این بیماری ها از والدین به فرزندان جلوگیری کرد وجود ندارد.

هدف از ارائه این پایان نامه پرداختن به روشی تئوری می باشد که به وسیله آن بخشی از عوامل موثر و اصول

حاکم بر انتقال DNA خارجی به داخل سلول را در رک کرد تا این طریق، با طراحی شرایط مناسب تر بازده

انتقال و سلامت DNA منتقل شده را بهبود بخشد.

با درمان بیماری های ژنتیکی و کاهش هزینه درمانی مصرفی این افراد خاص، به بهبود وضعیت اقتصادی

کشورمان کمک شایانی می شود. امید است که بتوان جنبه تئوری کارمان را به عمل تبدیل کرده و قدم های

بزرگی را در جهت پیشرفت کشور عزیzman برداریم.

۱-۲ تاریخچه نانوتکنولوژی^۱

علم نانو به بررسی و فناوری ساخت ذراتی که حداقل یکی از ابعاد فضایی آنها در محدوده ۱ تا ۱۰۰

نانومتر باشد می پردازد. نانوتکنولوژی توانمندی تولید مواد، ابزارها و سیستم های جدید با در دست گرفتن

کنترل در سطوح ملکولی می باشد.

---

^۱Nanotechnology

از همین تعریف ساده برمی‌آید که نانوتکنولوژی یک رشته جدید نیست، بلکه رویکردنی جدید در تمام رشته‌هاست. برای نانوتکنولوژی کاربردهایی را در حوزه‌های مختلف از قبیل غذا، دارو، پزشکی و بیوتکنولوژی، الکترونیک، کامپیوتر، ارتباطات، حمل و نقل، محیط زیست، مهندسی مواد، هوافضا و امنیت ملی بر شمرده‌اند. کاربردهای وسیع این عرصه به همراه پیامدهای اجتماعی، سیاسی و حقوقی آن، این فناوری را به عنوان یک زمینه فرا رشته‌ای مطرح نموده است.

هر چند آزمایش‌ها و تحقیقات پیرامون نانوتکنولوژی در ابتدای دهه ۸۰ قرن بیستم بطور جدی پیگیری شد، اما اثرات معجزه‌آسا و باورنکردنی نانوتکنولوژی در روند تحقیق و توسعه باعث گردید که نظر تمامی کشورهای بزرگ به این موضوع جلب گردد و فناوری نانو را به عنوان یکی از مهمترین اولویتهاي تحقیقاتی خویش طی دهه اول قرن بیست و یکم محسوب نمایند.

نانوتکنولوژی علمی با تاریخ تولد مشخص است. چهل سال پیش ریچارد فاینمن^۱ متخصص کوانتم نظری و دارنده جایزه نوبل، در هنگام گرفتن جایزه نوبل خود، نظریه جدیدی را مطرح کرد. او در سخنرانی معروف خود در سال ۱۹۵۹ با عنوان "آن پایین فضای بسیاری هست"^۲ به بررسی بعد رشد نیافرۀ علم مواد پرداخت. وی در آن زمان اظهار داشت: "اصول فیزیک، تا آنجایی که من توانایی فهمش را دارم، مخالفتی با ساختن اتم به اتم اجسام ندارد".

او فرض را بر این قرار گذاشت که اگر دانشمندان فرا گرفته‌اند که چگونه ترانزیستورها و دیگر سازه‌ها را با مقیاس‌های کوچک بسازند، پس ما خواهیم توانست که آنها را کوچک و کوچک‌تر کنیم. در واقع آنها به مرزهای حقیقی شان در لبه‌های نامعلوم کوانتم نزدیک خواهند بود، بطوری که یک اتم را در مقابل دیگری بگونه‌ای قرار دهیم که بتوانیم کوچکترین محصول ممکن را ایجاد کنیم.

¹Richard Feynman

²There is plenty of room in the bottom

۱-۳ نانوتکنولوژی چیست؟

کامپیوترها اطلاعات را تقریباً بدون صرف هیچ هزینه‌ای تولید می‌نمایند. اقداماتی در دست اجراست تا دستگاههایی ساخته شوند که تقریباً بدون هزینه شبیه عمل بیتها در کامپیوتر، اتم‌ها را به صورت مجزا کنار هم قرار دهند.

این امر ساختن اتوماتیک محصولات را بدون نیروی کارستی همانند عمل کپی در ماشینهای

زیراکس امکان پذیر می‌نماید. صنعت الکترونیک با روند کوچک‌سازی احیاء می‌گردد و کار در ابعاد بسیار کوچک منجر به ساخت ابزاری می‌شود که قادر به دستکاری اتمهای منفرد مواد مانند پروتئینها در سیب زمینی و همانندسازی اتمهای خاک، هوا و آب می‌گردد.

پیوند علم مواد، شیمی و مهندسی که نانوتکنولوژی نامیده می‌شود عرصه‌ای را به وجود می‌آورد که ماشین آلات خود تکثیرکننده و محصولات خودآرا^۱ از اتمهای اولیه ارزان ساخته شود. نانوتکنولوژی تولید مولکولی یا به زبان ساده‌تر، ساخت اشیاء اتم به اتم و مولکول به مولکول توسط بازوهای روباتهای برنامه‌ریزی شده در مقیاس نانو است و نانومتر یک میلیارد متر است (پهناهی معادل با ۳ تا ۴ اتم).

نانوتکنولوژی ساخت ابزارهای نوین مولکولی منحصر به فرد با بکارگیری خواص شیمیایی کاملاً شناخته شده اتم‌ها و مولکول‌ها و نحوه پیوند آنها به یکدیگر را ارائه می‌دهد. مهارت مطرحه در این تکنولوژی در دستکاری اتم‌ها بطور جداگانه و جای دادن دقیق آنها در مکانی است که برای رسیدن به ساختار دلخواه و ایده‌آل موردنیاز می‌باشد. بازده پیش‌بینی شده با استفاده از علم نانوتکنولوژی بسیار فراتر از بازدهی است که تاکنون انسان بدان‌ها نائل شده است.

قابلیتهای تکنیکی نانوتکنولوژی عبارتند از: محصولات خودآرا، کامپیوترهایی با سرعت چند میلیارد برابر سرعت کامپیوترهای امروزی، اختراقات بسیار جدید (که امروزه ناممکن است)، سفرهای فضایی

^۱self assemble

امن و مقرون به صرفه، نانوتکنولوژی در پزشکی باعث ختم تقریبی بیماری‌ها، سالخوردگی و مرگ و میر خواهد شد همچنین احیاء مجدد بسیاری از حیوانات و گیاهان منقرض شده میسر خواهد شد.

گروه تحقیقاتی دکتر درکسلر^۱ (اولین محقق علم نانو تکنولوژی) در همایش جهانی نظام علمی در زمینه نانوتکنولوژی اظهار کرد که: در جهان اطلاعات، تکنولوژیهای دیجیتالی کپی‌برداری را سریع ارزان و عاری از هزینه‌بری یا پیچیدگی محتوایی نموده‌اند. حال اگر همین وضعیت در جهان ماده اتفاق بیافتد چه می‌شود. هزینه تولید یک تن تری بیت تراشه‌های RAM تقریباً معادل با هزینه بری ناشی از تولید همان مقدار فولاد می‌شود^[۱].

در مقدمه مقاله نانوتکنولوژی که توسط آقایان پترسون^۲ و پرگامی^۳ در سال ۱۹۹۳ نگاشته شده چنین آمده است: "تصور کنید قادرید با نوشیدن دارو که در آب میوه مورد علاقه‌تان حل شده است سرطان را معالجه کنید. یک ابر کامپیوتر را که به اندازه یک سلول انسان است در نظر بگیرید. یک سفینه فضایی^۴ نفره که به دور مدار زمین می‌گردد با هزینه‌ای معادل یک خودروی خانوادگی تصویر کنید"^[۱].

موارد فوق، فقط تعداد محدودی از محصولات انتظار رفته از نانوتکنولوژی هستند. انسان در معرض یک انقلاب اجتماعی تسریع شده و قدرتمند است، که ناشی از علم نانوتکنولوژی می‌باشد. در آینده ای نزدیک گروهی از دانشمندان قادر به ساخت اولین آدم آهنی با مقیاس نانومتری می‌گردند که قادر به همانندسازی است. طی چند سال با تولید پنج میلیارد تریلیون نانوروبات، تقریباً تمامی فرایندهای صنعتی و نیروی کار کنونی از رده خارج خواهد شد^[۱]. کالاهای مصرفی به وفور یافت شد. دارو یک جهش سریع و کوانتمی را به جلو تجربه خواهد نمود. سفرهای فضایی و همانندسازی امن و مقرون به صرفه خواهند شد. به این دلایل و دلائلی دیگر، سبکهای زندگی روزمره در جهان بطور زیربنایی متحول خواهد شد و

¹Drexler

²Peterson

³Pergami

الگوی رفتاری انسانها تحت الشعاع این روند قرار خواهد گرفت.

از نانوتکنولوژی می توان جهت حل بسیاری از مشکلات انسان ها مثلاً موارد زیر استفاده کرد:

۱- رسیدن به رشد و توسعه اقتصادی

۲- افزایش تولیدات کشاورزی

۳- دستیابی به طول عمر زیاد

۴- دستیابی به انواع انرژی های موجود در جهان

۵- درمان انواع مختلف بیماری ها

اولین مقاله در مورد علم نانوتکنولوژی در سال ۱۹۸۱ توسط درکسلر ارائه شد^[۲]. او اولین کسی

بود که اصطلاح نانوتکنولوژی را ارائه نمود و اولین کتاب او نیز در این زمینه در دهه اول سال ۸۰

چاپ شد^[۳]. درکسلر متخصص علوم کامپیوتر بود و جهت تحقیقاتش از دانشجویانش استفاده نمود.

۱-۴ بیوتکنولوژی^۱ چیست

واژه بیوتکنولوژی (زیست فناوری) نخستین بار در سال ۱۹۱۹ توسط کارل ارکی^۲ به مفهوم کاربرد

علوم زیستی و تاثیر آن ها در فناوری های ساخت مواد به کار برده شد^[۴-۷]. به طور کلی هر گونه

فعالیت بشر در خلق، بهبود و عرضه محصولات گوناگون با استفاده از موجودات زنده مخصوصاً از

طریق دستکاری ژنتیکی آنها در سطح مولکولی، در حوزه بیوتکنولوژی قرار می گیرد.

برخی از کاربردهای سنتی زیست فناوری عبارتند از: اصلاح نباتات و دام، تهیه نان، ماست و پنیر،

تولید انواع آنتی بیوتیک ها و انسولین انسانی. در حال حاضر با ظهور فناوری DNA و دستکاری ژن ها

ظرفیت بهره گیری از این فناوری به نحو فزاینده ای افزایش یافته است.

¹Biotechnology

²Karl Erky